

Mededeling van de Commissie — Opstelling van het werkprogramma met een indicatieve lijst van sectoren voor de vaststelling van sectorale en sectoroverschrijdende referentiedocumenten, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS)

(Voor de EER relevante tekst)

(2011/C 358/02)

1. INLEIDING

Op 16 juli 2008 heeft de Commissie het Actieplan inzake duurzame consumptie en productie en een duurzaam industriebeleid vastgesteld ⁽¹⁾. In het actieplan wordt opgeroepen tot een herziening van het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), een belangrijk instrument om de doelstellingen van het plan wat betreft duurzame consumptie en productie te kunnen verwezenlijken.

De herziene EMAS-richtlijn, (EG) nr. 1221/2009 van 25 november 2009 ⁽²⁾, trad op 10 januari 2010 in werking. EMAS streeft ernaar de voortdurende verbetering van milieuprestaties van organisaties te bevorderen door:

- de instelling en toepassing van milieubeheersystemen door organisaties;
- de stelselmatige, objectieve en periodieke beoordeling van de prestaties van die systemen;
- het verstrekken van informatie over de milieuprestaties;
- een open dialoog met het publiek en andere belanghebbenden;
- actieve betrokkenheid van de werknemers in organisaties en passende opleiding.

Een andere innovatie in de herziene verordening is het concept van sectorale referentiedocumenten (SRD) waarin de optimale werkmethode op het gebied van milieubeheer worden geïdentificeerd, indicatoren van milieuprestaties voor specifieke sectoren en zo nodig criteria voor topprestaties en evaluatiesystemen voor milieuprestatieniveaus.

Hoewel er bij de ontwikkeling van sectorale referentiedocumenten in de eerste plaats naar gestreefd wordt EMAS-bedrijven in een specifieke sector te helpen en te sturen en zo bij te dragen aan een geharmoniseerde en verbeterde toepassing van de EMAS-verordening, kan de steun en begeleiding die met deze documenten wordt verleend ook worden gebruikt om in een bepaalde sector de milieuprestatie los van een EMAS-registratie te verbeteren.

Met sectorale referentiedocumenten van EMAS zal het ook makkelijker worden om hulpbronnefficiëntie te verwezenlijken door sectorspecifieke referentiepunten en indicatoren voor goede prestaties te definiëren.

De herziene EMAS-verordening bepaalt dat een werkplan moet worden opgesteld met een indicatieve lijst van sectoren waarvoor sectorale referentiedocumenten in dit kader als een prioriteit worden beschouwd.

⁽¹⁾ COM(2008) 397 definitief.

⁽²⁾ PB L 342 van 22.12.2009, blz. 1.

2. INDICATIEVE LIJST VAN SECTOREN

De indicatieve lijst van sectoren in de bijlage werd opgesteld aan de hand van een combinatie van input en databronnen, waarbij weer rekening werd gehouden met verschillende factoren en aanpakken. De voornaamste criteria waarmee rekening werd gehouden zijn:

1. De milieueffecten van de sector binnen de Gemeenschap;
2. De mate waarin EMAS in de sector is ingevoerd;
3. Het potentieel voor milieuverbeteringen in de „waardeketen” van de sector.

2.1. Het milieueffect van de sector binnen de Gemeenschap

Eén aspect van de analyse was een vergelijking van de milieueffecten van de verschillende economische sectoren die in de referentiedocumenten kunnen worden opgenomen. Hiervoor werd gebruik gemaakt van gegevens die gevalideerd waren door het Europese milieu-informatiecentrum voor natuurlijke hulpbronnen en producten (Eurostat). Dit leverde een lijst van „top 20”-sectoren op, gerankschikt op basis van hun totale milieueffecten ⁽¹⁾, die waren berekend aan de hand van vier indicatoren: het aardopwarmingsvermogen (GWP), het verzuringsvermogen (AP), het fotochemische vermogen tot ozonvorming (POCP) en het eutrofiëringvermogen van zeewater (MEP).

Tevens werd rekening gehouden met de bevindingen in het verslag „Environmental Impact of Products (EIPRO) — Analysis of the Life Cycle Environmental Impacts related to the final Consumption of the EU-25” van mei 2006 ⁽²⁾. De resultaten van deze studie zijn gebaseerd op een analyse van de levenscyclus, met inbegrip van de fasen van extractie, vervoer, productie, gebruik en afvalbeheer van producten die in de Europese Unie worden geconsumeerd door huishoudens en de overheidssector.

Verder werd gekeken naar het verslag *Key messages on material resource use and efficiency in Europe: Insights from environmental extended input-output analysis and material flow accounts*, dat het ETC/SCP — European Topic Centre on Sustainable Consumption and Production heeft opgesteld voor het Europees Milieuagentschap ⁽³⁾. In dit verslag wordt gebruik gemaakt van materiaalstroomrekeningen en worden eindproductgroepen aangeduid die een groter aandeel vertegenwoordigen van het totale gebruik van hulpbronnen als gevolg van het eindverbruik bij huishoudens.

Uit de analyse komt naar voren dat het criterium „milieueffecten” van bijzonder belang was voor de volgende specifieke sectoren: landbouw, bouwnijverheid, levensmiddelen- en drankenindustrie, afvalbeheer en de productie van elektrische en elektronische apparatuur.

2.2. Invoering van EMAS

Voorts werd onderzocht in hoeverre de invoering van EMAS in de verschillende sectoren als prioritair werd beschouwd. Overeenkomstig overweging 25 van de EMAS-verordening wordt met sectorale referentiedocumenten beoogd „een geharmoniseerde toepassing van deze verordening te garanderen”. Het is dan ook van belang dat sectorale referentiedocumenten sectoren bestrijken waar EMAS al verder is ingevoerd zodat kan worden bijgedragen aan een snellere geharmoniseerde toepassing van de verordening. Om te kunnen nagaan welke prioriteit wordt verleend aan EMAS-registratie wordt onder een vergevorderde invoering van EMAS een situatie verstaan waarin meer dan 100 EMAS-geregistreerde organisaties actief zijn in de sector in de EU.

De volgende sectoren kunnen bogen op meer dan 100 EMAS-geregistreerde bedrijven: bouwnijverheid, levensmiddelen- en drankindustrie, overheidsdiensten, toerisme, afvalbeheer en de productie van metaalproducten.

⁽¹⁾ http://www.eu-smr.eu/infocenter/documents/IH_2010-004_Reply_Environmental-pressure-by-NACE-Code_15112010.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/environment/ipp/pdf/eipro_report.pdf

⁽³⁾ <http://scp.eionet.europa.eu/publications/1234>

2.3. Het vermogen tot milieuverbeteringen in de „waardeketen” van de sector

Met waardeketen wordt over het algemeen bedoeld een reeks gerelateerde activiteiten van het ontwerp en de ontwikkeling van een product of dienst, tot de productie, het op de markt brengen en de verkoop ervan, klantendienst, verwijdering en recycling.

EMAS leent zich nu al uitstekend tot een levenscyclusaanpak omdat rekening wordt gehouden met zowel rechtstreekse als onrechtstreekse aspecten zodat een meer algemene aanpak milieubeheer mogelijk is waarbij kan worden gekeken naar de hele waardeketen.

Daarom werd gekozen voor sectoren met goede mogelijkheden om milieuverbeteringen in de gehele waardeketen door te voeren omdat op deze manier kan worden gestreefd naar duurzaamheid in bredere zin, rekening houdend met eventuele rechtstreekse en onrechtstreekse effecten in verschillende sectoren.

Met name grote bedrijven en overheden verkeren in een sterke positie om invloed uit te oefenen op de markt door milieubeheersystemen uit te voeren in de waardeketen. Sectoren die zich goed lenen voor milieuverbeteringen in de waardeketen zijn: autoproductie, telecommunicatie, groot- en kleinhandel, toerisme en overheidsdiensten.

3. CONCLUSIE

Bij het opstellen van de lijst van prioritaire sectoren waarvoor sectorale referentiedocumenten zullen worden uitgewerkt, werd hoofdzakelijk rekening gehouden met de milieueffecten van de sector, de mate waarin EMAS was ingevoerd en het vermogen tot milieuverbeteringen in de waardeketen.

Dit leverde een shortlist op van indicatieve sectoren waarvoor sectorale referentiedocumenten een toegevoegde waarde kunnen bieden, die kunnen bijdragen aan het reduceren van de milieueffecten, een geharmoniseerde toepassing van de EMAS-verordening kunnen garanderen, positieve synergieën kunnen bevorderen met bestaande instrumenten en beleid en kunnen fungeren als drijvende kracht voor het verhogen van de duurzaamheid in bredere zin. De lijst van deze sectoren is opgenomen in de bijlage.

Omdat een aantal van deze sectoren worden gekenmerkt door een groot aantal kleine en middelgrote ondernemingen (mkb), zullen de sectorale referentiedocumenten rekening houden met de structuur en de werkmethoden van micro- en kleine ondernemingen, die over het algemeen niet zo formeel en gedocumenteerd zijn als grotere bedrijven teneinde mkb-bedrijven te helpen bij de tenuitvoerlegging van EMAS overeenkomstig hun omvang, financiële capaciteit en organisatiecultuur.

Dit werkprogramma laat zien in welke sectoren de Commissie de komende vijf jaar de sectorale EMAS-referentiedocumenten gaat uitwerken. De Commissie kan deze lijst op basis van de ervaring die bij de tenuitvoerlegging is opgedaan op ieder ogenblik herzien. Overeenkomstig artikel 46, lid 3, van de verordening wordt dit werkprogramma algemeen beschikbaar gesteld en regelmatig bijgewerkt.

BIJLAGE

Indicatieve lijst van prioritaire sectoren ⁽¹⁾

- Groot- en kleinhandel;
 - Toerisme;
 - Bouwnijverheid;
 - Overheidsadministratie;
 - Landbouw — productie van gewassen en veeteelt;
 - Productie van elektronische en elektrische apparatuur;
 - Autoproductie;
 - Vervaardiging van producten van metaal, met uitzondering van machines en apparatuur;
 - Levensmiddelen- en drankenindustrie;
 - Afvalbeheer;
 - Telecommunicatie.
-

⁽¹⁾ Deze lijst is uitsluitend van indicatieve aard, zoals vastgesteld in artikel 46, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1221/2009. De Commissie kan de lijst ten allen tijde herzien.